

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Філологічний факультет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою філологічного
факультету

(протокол № 5 від «18» грудня 2019 р.)

Декан філологічного факультету

 Т.В. Коноваленко

**Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з англійської мови
з практикою перекладу**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Освітньо-професійна програма: **Філологія. Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська**

Спеціальність: **035 Філологія**

Мелітополь – 2019

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з англійської мови з практикою перекладу / Укладачі: д.філол.н., доцент Гармаш О.Л., к.пед.н., старший викладач Баранцова І.О., к.філол.н., доцент Насалевич Т.В., к.пед.н., доцент Котлярова В.Ю., к.філол.н., доцент Денисенко Н.В., к.пед.н., доцент Гуров С.Ю. / За заг. ред. д.філол.н., доцента Гармаш О.Л. – Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2019. – 41 с.

Ухвалено на засіданні кафедри германської філології (протокол № 9 від «18» грудня 2019 р.)

Ухвалено на засіданні кафедри методики викладання германських мов (протокол № 8 від «18» грудня 2019 р.)

Пояснювальна записка

Розвиток освіти в Україні визначається у загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності загальносвітової культури, реалізацією положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки. У світлі окресленої орієнтації комплексний кваліфікаційний екзамен з англійської мови з практикою перекладу включає наступні дисципліни: “Теорія і практика перекладу”, “Література країни, мова якої вивчається”, “Основна іноземна мова”.

Екзаменаційна картка до комплексного кваліфікаційного екзамену з англійської мови з практикою перекладу містить чотири питання:

1. Монологічна розповідь за запропонованою темою.
2. Теоретичне питання з перекладу.
3. Аналіз уривка вірша в оригіналі та в перекладі.
4. Питання з курсу “Література країни, мова якої вивчається”.

Метою курсу “Основна іноземна мова” є створення у здобувачів вищої освіти широкої теоретичної бази для її професійної діяльності та вироблення вмінь спілкуватися англійською мовою в усній та письмовій формі, що забезпечується формуванням навичок, необхідних для всіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності.

Метою вивчення навчальної дисципліни “Теорія і практика перекладу” є оволодіння здобувачами вищої освіти навичками теоретичного осмислення концепцій оригіналу, аналізу художніх творів відповідно до рівнів художньої ієрархії, а також вміннями робити переклад ліричних та прозових творів.

Мета курсу “Література країни, мова якої вивчається” полягає в тому, щоб дати здобувачам вищої освіти системні знання з історії англійської літератури, показати закономірності літературного процесу. Завданням курсу є огляд окремих періодів в розвитку англійської літератури; характеристика літературних напрямів, а саме: неокласицизму, романтизму, критичного реалізму, натуралізму, модернізму; огляд творчості письменників, які репрезентують основні літературні напрями.

Основна іноземна мова

Практика усного та писемного мовлення

Фонетика. Артикуляційна і просодична бази як компоненти фонетичної бази. Артикуляційна база англійської мови. Статичний аспект артикуляційної бази – положення основних артикуляцій: плоский (щільне прилягання до зубів) уклад губ, підтягнутість кінчика язика від зубів, низьке положення задньої частини язика. Динамічний аспект – характер переходу від приголосного до голосного та від голосного до приголосного, динаміка артикуляції голосного в межах складу, на стиках складів (слів).

Просодична база: мелодика, фразова акцентуація, ритм на рівні просодичної бази. Специфіка мелодійного контуру англійського мовлення. Специфіка фразової акцентуації. Специфіка ритму англійського мовлення: контрастне виділення наголошеного складу в акцентній (ритмічній) групі англійської мови.

Граматика. Іменник. Граматичні категорії іменника: число, відмінок. Основні синтаксичні функції: підмет, додаток, предикатив. Іменники загальні та власні, ті, що піддаються переліку, і ті, що не піддаються переліку, абстрактні та конкретні, такі, що означають живу істоту і неживий предмет, предметні та збірні.

Число. Однина, множина. Утворення форми множини.

Артикль. Службовий індикатор іменника. Система артиклів: неозначений, означений артикль, значуща відсутність (нульовий артикль). Фонетично сильні та слабкі форми артикля. Основні функції артикля. Семантичний зв'язок означеного артикля з вказівним займенником. Ототожнююча функція означеного артикля.

Дієслово. Граматичні категорії дієслова: особа, число, час, вид, стан, спосіб. Особові та неособові форми дієслова (інфінітив, герундій, дієприкметник, дієприслівник). Основна функція особових форм дієслова – вираження присудка. Функції неособових форм дієслова.

Базові форми дієвідміни: основа теперішнього часу, основа минулого часу (дієприкметник II). Правильні (регулярні) та неправильні (нерегулярні) дієслова.

Дієслова смислові, службові (модальні, аспектні, дієслова-зв'язки) та допоміжні. Дієслова перехідні та неперехідні. Дієслова термінові та нетермінові, динамічні та статичні.

Особові форми дієслова. Особа та число. Особа та число дієслова як категорії, що виражають певні характеристики суб'єкта. Три особи, два числа дієслова. Зв'язок значень особи та числа. Особові займенники як показники числа. Форма III особи однини теперішнього часу – єдина форма

дієслова з граматичною флексією в англійській мові. Архаїчна форма II особи однини. Особливості особових форм дієслова to be.

Часи. Теперішній, минулий, майбутній, майбутній час в минулому. Види: неозначений, тривалий, перфектний (доконаний), перфектно-тривалий.

Пасивна форма дії та пасивна форма стану.

Неособові форми дієслова (інфінітив, герундій, дієприкметник, дієприслівник), як форми, що поєднують в собі ознаки дієслова з ознаками інших частин мови.

Інфінітив. Вживання інфінітиву у функції підмета: в препозиції до дієслова присудка - проста структура; в постпозиції до дієслова – присудка – в конструкції з упереджувачим займенником. Вживання інфінітиву у функції предикатива в складному іменному присудку. Вживання інфінітиву у функції додатка.

Складний підмет з інфінітивом. Структура конструкції. Вторинно-предикативний характер відношень між інфінітивом та іменником, що входять до конструкції.

Герундій. Вживання герундія.

Дієприкметники. Два типи дієприкметників: дієприкметник теперішнього часу (дієприкметник I), дієприкметник минулого часу (дієприкметник II). Дієприкметник I. Форми дієприкметника I і перехідних дієслів: дійсна неозначена, перфектна, пасивна неозначена. Форми дієприкметника I і неперехідних дієслів: неозначена, перфектна. Відносний характер вираження часу формами дієприкметника I. Вираження одночасності. Вираження безпосереднього передування неозначеною формою дієприкметника від дієслів руху, фізичного сприйняття та деяких інших. Ад'єктивні та адвербіальні ознаки дієприкметника I.

Прикметник. Основні синтаксичні функції прикметника: функція предикатива та функція означення. Прикметники якісні та відносні. Ступені порівняння прикметників: звичайний, вищий, найвищий.

Прислівник. Частина мови, яка передає ознаки дії (процесу), вираженої дієсловом, та ознаку властивості, вираженої прикметником чи іншим прислівником.

Класифікація прислівників за значенням: прислівники якості, прислівники міри й ступеню, прислівники обставинних значень – часу, частотності, місця, причин, наслідку, способу дії.

Займенник. Особові та присвійні займенники. Вказівні займенники. Зворотні займенники. Взаємні займенники. Неозначені займенники. Питальні займенники. Відносні і сполучникові займенники.

Речення – як одиниця мовлення, що складена із слів за граматичними правилами і виражає відносно завершену думку. Речення як складовий елемент монологічного та діалогічного мовлення.

Члени речення. Головні та другорядні члени речення. Склад речення: група підмета та група присудка. Двоскладне речення – стандартне речення англійської мови. Поняття простого, ускладненого та складного речення.

Розповідне речення. Стверджувальне розповідне речення. Заперечне розповідне речення. Порядок слів у простому розповідному реченні. Інтонація розповідного речення. Виділення центру повідомлення в розповідному реченні.

Питальне речення. Спонукальне речення. Окличне речення.

Просте речення. Підмет простого речення. Присудок простого речення. Додаток. Означення. Обставина. Відокремлені члени речення. Однорідні члени речення. Односкладне речення. Складносурядне речення. Складнопідрядне речення. Підрядне підметове речення. Предикативне підрядне речення. Додаткове підрядне речення. Означальне підрядне речення. Обставинне підрядне речення.

Пряма мова та непряма мова.

Розмовна практика

1. “Sport and Games Popular in English-speaking Countries and Ukraine”.
2. “Health Service in Great Britain, USA and Ukraine”.
3. “My Future profession”.
4. “Trends and genres in music”.
5. “Books in Our Life (my favourite English / American writer, my favourite Ukrainian writer).”
6. “English as a World Language”.
7. “Ukraine and the Ukrainians (geographical position, cities and town, Kyiv, places of interest)”.
8. “TV and Cinema. Their Impact on People”.
9. “New Information Technologies and modern means of communication”.
10. “The System of Secondary Education in Great Britain, the USA and Ukraine”.

11. Political System in English-speaking Countries and Ukraine (branches of power, elections, political parties and movements).
12. Arts in Our Life (trends in art, art museums, the English school of painting, my favourite painter).
13. "Youth and Music".
14. "Eating and Drinking Habits in English-speaking Countries and Ukraine".
15. "The USA and the Americans (geographical position, cities and towns, Washington, places of interest).
16. "Family Life (family relations, bringing up children, family problems).
17. Britain and the British (geographical position, cities and towns, London, places of interest).
18. Human Rights. The Constitution of Ukraine".
19. Teaching practice (reflecting of the teaching experience, what makes a good teacher, class management, problem children).
20. Interests and problems of young people in English-speaking countries and Ukraine".
21. The World Around Us (environmental problems, environmental protection, world ecological movements).
22. National Festivals and Family Celebrations".
23. "English, American and Ukrainian characters. Overcoming stereotypes".
24. "Student's life and studies".
25. My Favourite Actor/Film Director".
26. "On the move (travelling by air, sea, rail or car, hiking and cycling).
27. Mass Media in English-speaking Countries and Ukraine".
28. The System of Higher Education in English-speaking Countries and Ukraine".
29. There is No Place Like Home (native town / homes and housing in Ukraine).
30. Seasons and Weather.

Теорія і практика перекладу

Зміст і форма в перекладі.
Визначення, класифікація реалій та їх переклад.
Визначення, класифікація каламбурів та їх переклад.
Принципи художньої точності в перекладі.
Теорія рівнів еквівалентності.
Текстова імплікація.
Труднощі перекладу.
Текстові аспекти перекладознавства.
Ознаки вірша та специфіка його перекладу.
Специфіка перекладу прози.
Нівелюючі та компенсуючі засоби в перекладі.
Переклад назв державних та громадських установ, компаній, корпорацій, фірм.
Лексичні прийоми перекладу.
Словесний образ в художньому перекладі.
Переклад фразеологізмів.
Стилістичні прийоми перекладу.
Етапи роботи перекладача.
Складність, що вирішуються в процесі перекладу.
Граматичні труднощі перекладу. Переклад неологізмів.
Переклад. Види перекладознавства.
Завдання теорії перекладу.
З історії розвитку перекладознавства.
Семантичні аспекти перекладу.
Види перекладу.
Одиниці перекладу та сегментація тексту.
Види перетворень під час перекладу.
Нормативні аспекти перекладу.

Практичне завдання з перекладу

1. Проаналізуйте вірш Т. Гуда «Пісня про сорочку» в оригіналі та в перекладі П. Грабовського

With fingers weary and worn,
With eyelids heavy and red,
A woman sat in unwomanly rags,
Plying her needle and thread —
Stitch! stitch! Stitch!

In poverty, hunger, and dirt,
And still with a voice of dolorous pitch
She sang the «Song of the Shirt»
Work! work! work!
While the cock is crowing aloof!
And work — work — work,
Till the stars shine through
the roof.
It's Oh! to be a slave
Along with the barbarous Turk,
Where woman has never a soul
to save,
If this is Christian work!

Потомилися пальці слабi,
Червоніють отемрені очі,—
Швачка ж голкою вертить в журбі
На ній лахми якісь нежіночі
Ший, ший, ший —
Серед бідності, голоду, спраги!
І тремтів її голос смутний,-
Про сорочку співав без розваги.
Поробляй, поробляй, поробляй!
Доки півень не крикне на дворі.
Поробляй, поробляй, поробляй,
Доки з неба присвічують зорі.
О, була б краще, нещаснице, ти
Хоч рабою у турка-деспота.
Де вік жінці душі не спасти,
Коли се християнська робота!

**2. Проаналізуйте вірш Р. Бернса «Such a parcel of rogues in a nation»
(Забудь, Шотландіє моя!) в оригіналі та в перекладі М. Лукаша**

Fareweel to a' our Scottish fame,
Fareweel our ancient glory;
Fareweel even to the Scottish name,
Sae fam'd in martial story!
Now Sark rins o'er the Solway sands,
And Tweed tins to the ocean,

To mark whare England's province stands,
Such a parcel of rogues in a nation!

What force or guile could not subdue,
Thro' many warlike ages,
Is wrought now by a coward few,
For hierling traitors' wages.
The English steel we could disdain,
Secure in valor's station;
But English gold has been our bane,
Such a parcel of rogues in a nation!

O would, or I had seen the day
That treason thus could sell us,
My auld grey head had lien in clay,
Wi' BRUCE and loyal WALLACE!
But pith and power, till my last hour,
I'll mak this declaration;
We're bought and sold for English gold,
Such a parcel of rogues in a nation!

Забудь, Шотландіє моя,
Свою колишню славу!
Забудь своє гучне ім'я,
Звеличене по праву!
Припали Твіду береги
Англійцям ув обладу,—
Опанували вороги
Нас через чорну зраду
Не міг відняти наших прав
Віками меч ворожий,
Та підлий зрадник нас продав
Катам за жменю грошей.
Англійську сталь не раз було
Щербили ми в двобої,

Англійське злото довело
Нас до біди тяжкої
Розпука душу рве мою —
Ми в рабстві жити мусим!
О, чом я не поліг в бою
З Уоллесом чи Брюсом!
Та поки серця пал не згас,
Волатиму щосили:
За золото англійське нас
Запроданці згубили!

3. Проаналізуйте вірш Байрона «Дон Жуан» (Пісня III Строфа 97) в оригіналі та в перекладі С.Голованівського
Пісня III
Строфа 97

I know that what our neighbours call «longueurs»
(We've not so good a word but have the thing,
In that complete perfection which ensures
An epic from Bod Southey every spring —)
Form not the true temptation which allures
The reader; but't would not be hard to bring
Some fine examples of the epopée,
To prove its grand ingredient is e n n u i.

Розтягнутість (у нас нема, до речі,
такого слова. Але мимохить
нам Сауті дає у формі речі
таке поняття змогу зрозуміть);
для читача вона — причина втечі,
а не принада — що там не кажіть.
Візьміть, наприклад, в руки епопею,
клянусь, ви закуняєте над нею.

4. Проаналізуйте вірш Байрона «Дон Жуан» (Пісня XIII Строфа 81) в оригіналі та в перекладі С.Голованівського

That is, up to a certain point; which point
Forms the most difficult in punctuation.
Appearances appear to form the joint
On which it hinges in a higher station;
And so that no explosion cry «Aroint»
Thee, witch! or each Medea has her Jason;
Or (to the point with Horace and with Pulci)
«Omne tulit punctum, quae miscuit utile dulci»

Це так і є. У певній мірі, звісно.
А міра та — це розділовий знак,
який не точно ставлять, а приблизно: [?]
аби скандал не виник. А відтак
собі Медея рано або пізно Язона обирає (тобто, як
заповідав Горацій ще колись нам:
«приємне сполучається з корисним»).

5. Проаналізуйте вірш Байрона «Дон Жуан» (ПісняХ ІІІ Строфа 84) в оригіналі та в перекладі С.Голованівського

There was Parolles, too, the legal bully,
Who limits ail his battles to the bar
And senate: when invited elsewhere, truly,
He shows more appetite for words than war.
There was the young bard Rackrhyme, who had newly
Come out and slimmered as a six weeks' star.
There was Lord Pyrrho, too, the great free-thinker;
And Sir John Pottledeep, the mighty drinker.

Був сер П'ю Джин, що любляв двобої —
здебільшого в сенаті та суді,
але, коли вдавалися до зброї,
він фехтував словами і тоді.
Був і поет з плеяди молодії,
якого не сприймали молоді.
Був лорд П'ю Віскі чемний, як годиться,
і Джон Портвейн — мислитель і п'яниця.

6. Проаналізуйте вірш Е.По «Передзвін» в оригіналі та в перекладі В. Коптілова

Hear the sledges with the bells,—
Silver bells!
What a world of merriment their melody foretells!
How they tinkle, tinkle, tinkle,
In the icy air of night!
While the stars that oversprinkle
All the heavens, seem to twinkle
With a crystalline delight;
Keeping time, time, time,
In a sort of Runic rhyme,
To the tintinnabulation that so musically wells
From the bells, bells, bells, bells,
Bells, bells, bells,—
From the jingling and the tinkling of the bells.

Слухай санок передзвін. —

Срібний дзвін!
Скільки сміху, скільки світла нам віщує він!
Тільки дінь, дінь, дінь
У ясну морозну ніч!
Зорі сяють у глибінь,
Промінь лине в темну тінь
І летить до наших віч.
Відгомони лун,
Наче строфи давніх рун,
У музичнім передзвоні стрівся з тоном тон без змін.
Слухай дзвін і знову дзвін,
Дзвін, дзвін, дзвін —
Мелодійний і веселий передзвін.

7. Проаналізуйте вірш Т.Мура «Those evening bells» («Вечірній дзвін») в оригіналі та в перекладі П. Грабовського

Those evening bells! Those evening bells!
How many a tale their music tells.
Of youth and home, and that sweet time,
When last I heard their soothing chime.
Those joyous hours are passed away;
And many a heart, that then was gay,
Within the tomb now darkly dwells,
And hears no more those evening bells.
And so t'will be when I'm gone;
That tuneful peal will still ring on,
While other bards shall walk these dells,
And sing your praise, sweet evening bells!

Увечері дзвін як задзвоне,
То серце з журби аж холоне:
Згадаю про рідну хатину,
Про те, як колись-то кохався,
Про дзвін, що дзвонив, як прощався
Я з домом та кидав дівчину.
Як часом, то тихо й заплачу,
Що краю свого не побачу,
Товариші любі та милі,

Що щастя дізнали зі мною,
Навік десь узяті труною:
Не чути їм дзвону в могилі.
Та скоро й мені вже вмирати...
Другий хтось тут буде співати;
Вітри його голос тужливий
Розвіють кругом по долині...
Я ж ляжу в сирій домовині,
Проживши свій вік нещасливий .

8. Проаналізуйте вірш Дж.Г. Байрона «Sun of the Sleepless» («Сонце безсонних») в оригіналі та в перекладі Д. Паламарчука

The dead have been awakened — shall I sleep?
The World's at war with tyrants — shall I crouch?
The harvest's ripe — and shall I pause to reap?
I slumber not: the thorn is in my Couch;
Each day a trumpet soimdeth in mine ear,
Its echo in my heart —.

Померлих збуджено — чи можу спать?
Тирани душать світ — чи гнутись можу?
Серпа жде колос - жнив не починають?
Я не дрімаю терня в моїм ложі.
Щодень сурма дзвенить мені у вухах,
А в серці відгомін.

9. Проаналізуйте вірш Дж.Г. Байрона «Прометей» в оригіналі та в перекладі Д. Паламарчука

The agony they do not show,
The suffocating sense of woe,
Which speaks but in its loneliness,
And then is jealous lest the sky
Should have a listener, nor will sigh
Until its voice is echoless.

...Ти стогін, роджений одчасем,
Душив у грудях, щоб той звук
Не виказав таємних мук,
Знімівши на устах, аж доки
Наглядач неба відлетить,
Щоб мук агонії й на мить
Боги не вгледіли жорстокі .

10. Проаналізуйте уривок з «Гамлета» У.Шекспіра в оригіналі та в перекладі П. Куліша

And makes us rather bear those ills we have
Than fly to others that we know not of?
Thus conscience does make cowards of us all
And thus the native hue of resolution
Is sicklied o'er with the pale cast of thought.
And enterprises of great pith and moment
With, this regard their currents turn awry
And lose the name of action. Soft you now!
The fair Ophelia! Nymph, in thy orisons
Be all my sins remember'd.

То й радше зносим біди ті, що маєм,
Аніж тікати до інших, нам незнаних.
От так-то совість трусами нас робить,
І так природний рум'янець відваги
Вкриваєсь бідним покостом задуми,
І замисли могутні та важкі
Від догляду сего звертають набік
І тратять назву діл. Та годі! Бач.
Офелія вродлива! Німфо, пом'яни
В твоїх молитвах всі гріхи мої!

11. Проаналізуйте сонет 66 У.Шекспіра в оригіналі та в перекладі Д. Паламарчука

Tir'd with all these, for restful death I cry,

As, to behold desert a beggar born,
And needy nothing trimm'd in jollity,
And purest faith unhappily forsworn,
And gilded honour shamefully misplaced,
And maiden virtue rudely strumpeted,
And right perfection wrongfully disgraced,
And strength by limping sway disabled,
And art made tongue-tied by authority,
And folly (doctor-like) controlling skill,
And simple truth miscall'd simplicity,
And captive Good attending Captain III:
Tir'd with all these, from these would I be gone,
Save that, to die, I leave my love alone.

Стомившись, вже смерті я благаю,
Бо скрізь нікчемність в розкоші сама,
І в злиднях честь доходить до одчаю,
І чистій вірності шляхів нема,
І силу неміч забива в кайдани,
І честь дівоча втоптана у бруд,
І почесні не тим, хто гідний шани.
І злу - добро поставлене в служниці,
І владою уярмлені митці,
І істину вважають за дурниці,
І гине хист в недоума руці.
Стомившись тим, спокою прагну я,
Та вмерти не дає любов твоя.

12. Проаналізуйте уривок з «Гамлета» У.Шекспіра в оригіналі та в перекладі П. Куліша

To be, or not to be: that is the question:
Whether 'tis nobler in the mind to suffer
The slings and arrows of outrageous fortune,
Or to take arms against a sea of troubles,
And by opposing end them? To die: to sleep;
No more; and by a sleep to say we end
The heart-ache, and the thousand natural shocks
That flesh is heir to, 'Tis a consummation

Devoutly to be wish'd. To die, to sleep;
To sleep: perchance to dream: ay, there's the rub:
For in that sleep of death what dreams may come,
When we have shuffled off this mortal coil,
Must give us pause: there's the respect
That makes calamity of so long life.

Чи бути, чи не бути, от питання!
Що благородніше в душі: терпіти
Праці і стріли злющої Фортуни,
Чи збунтуватись против моря туч
І бунтуванням їм кінець зробити?
Умерти, се заснути, більш нічого,
І сном своїм сказати: ми кінчаєм
Всі муки сорт й тисячу природніх
Тортур, що ми внаслідували тілом.
Сього кінця жадати нам - побожно.
Умерти, се заснуть; заснуть! А може.
Сни бачити?.. Отут-то й є перепин.
У сні чи в смерті що то буде снитись,
Як струснемо земні тривога з себе?
От що нас зупиняє. От увага,
Що робить довгими нещастя життя.

13. Проаналізуйте уривок з «Гамлета» У.Шекспіра в оригіналі та в перекладі П. Куліша

For who would bear the whips and scorns of time,
Th' oppressor's wrong, the proud man's contumely,
The pangs of despis'd love, the law's delay,
The insolence of office, and the spurns
That patient merit of th'unworthy takes,
When he himself might his quietus make
With a bare bodkin? Who would these fardels bear,
To grant and sweat under a weary life,
But that the dread of something after death –
The undiscover'd country from whose bourn
No traveller returns, puzzles the will .

Бо хто б схотів весь вік терпіти муки
І насміхи, гніт сильних і знуцання
Гордині, біль одіпхнутого серця,
Загайливість закону, підлість суддів
І ту зневагу, що заслуга мовчки
Приймає від нікчемних,
Коли б міг сам, одним штихом кинджала
Від усього цього спастися? Хто би
Ніс той тягар, стогнав і прів під тиском
Життя, якби не страх чогось по смерті?
Якби не той нещасний край, з котрого
Ще не вертав ніхто, мутив нам волю?

**14. Проаналізуйте уривок з «Hollow Men» («Порожні люди») Т.С.
Еліота в оригіналі та в перекладі В.Коротича**

We are the hollow men
We are the stuffed men
Leaning together
Headpiece filled with straw., Alas!
Our dried voices, when
We whisper together
Are quiet and meaningless
As wind in dry grass
Or rats* feet over broken glass
In our dry cellar

Shape without form, shade without colour,
Paralysed force, gesture without motion;
Those who have crossed
With direct eyes, to death's other kingdom
Remember us - if at all - not as lost
Violent souls, but only
As the hollow men
The stuffed men.

Ми люди порожні,

Спустошені люди,
Соломою випхані,
Купчимось
І мозки солом'яні хилим.
Як шелести, шепоти каші
Тихенько й подібно
Тріщать шарудінням безсилим,
Як вітер в сухій ковилі,
Як лапки щурів на побитому склі
У нашій коморі.
Цей контур без форми, без кольору тінь,
Сила збезвладнена, жести без рухів;
О ті, що увійшли,
З відкритим поглядом у сонне царство смерті
Згадайте нас - але обов'язково –
Не безсловесні душі пригадайте –
Спустошених
і випханих людей.

15. Проаналізуйте уривок з «Hollow Men» («Порожні люди») Т.С.

Еліота в оригіналі та в перекладі В.Коротича

Eyes I dare not meet in dreams
In death's dream kingdom
These do not appear:
There, the eyes are
Sunlight on a broken column
There, is a tree swinging
And voices are
In the wind's singing
More distant and more solemn
Than a fading star.
Let me be no nearer
In death's dream kingdom
Let me also wear
Such deliberate disguises
Rat's coat, crowskin, crossed staves
In a field
Behaving as the wind behaves
No nearer -

Not that final meeting
In the twilight kingdom
Я не відважусь зустріти очі в снах
У приспаному царстві смерті.
їх тут немає:
Тут за очі править
Блиск сонця на пощербленій колоні,
Там дерево хитається
І голос
Там виникає з вітровіння,
Іще величніший та дальший,
Аніж зоря у небі голім.
Дозволь мені не наближатись
У соннім королівстві смерті.
Дозволь, я збережуся
І збережу всі машкари свої,
Ці шкіри зі щура та крука й схрещені кістки -
Пересторогу,
Щоб вестися як вітер в полі,
Не наближатися –
Ми стрілись не востаннє
У царстві присмерку.

**16. Проаналізуйте уривок з «Hollow Men» («Порожні люди») Т.С.
Еліота в оригіналі та в перекладі В.Коротича**

This is the dead land
This is cactus land
Here the stone images
Are raised, here they receive
The supplication of a dead man's hand
Under the twinkle of a fading star.
Is if like this
In death's other kingdom
Waking alone
At the hour when we are
Trembling with tenderness
Lips that would kiss
Form prayers to broken stone

Країно мертва,
Кактусовий краю,
Де ідоли камінні,
Підвелися, аби прийняти
Моління із долоней у мерця
Вгорі-зоря вмирає миготливо.
Чи виглядає все подібно
У іншій королівстві смерті?
Прокидаємося самотньо
В годину, коли
Тіла нам проймає чулість
Уста поцілунків прагнуть
Та мають складати моління каменю.

17. Проаналізуйте уривок з «Hollow Men» («Порожні люди») Т.С.

Еліота в оригіналі та в перекладі В.Коротича

The eyes are not here
There are no eyes here
In this valley of dying stars
In this hollow valley
This broken jaw of our lost kingdoms
In this last of meeting places
We grope together
And avoid speech
Gathered on this beach of the tumid river
Sightless, unless
The eyes reappear
As the perpetual star
Muitifoliate rose
Of death's twilight kingdom
The hope only
Of empty men.

Очі не тут.
Тут немає очей
В долині, де гинуть зорі,
В дорожній долині -

Зламаний щелепі королівств; наших минулих
В останньому з місць зустрічей
Ми зійдемося,
Притихшуючи кроки,
Там, де потоки струмують широкоплинно.
Невидющі, доки
Очі в нас не воскреснуть,
Як одвічна зоря,
Чи троянда зі ста пелюстками.
В королівстві присмерку й смерті
Єдина надія
Порожніх людей.

18. Проаналізуйте уривок з «Hollow Men» («Порожні люди») Т.С.

Еліота в оригіналі та в перекладі В.Коротича

Here we go round the prickly pear	Between the desire
Prickly pear prickly pear	And the spasm
Hear we go round the prickly pear	Between the potency
At five o'clock in the morning	And the existence
Between the idea	Between the essence
And the reality	And the descent
Between the motion	Falls the Shadow
And the act	For Thine is the Kingdom
Falls the Shadow	For Thine is
For Thine is the Kingdom	Life is
Between the conception	For thine is the
And the creation	This is the way the world ends
Between the emotion	This is the way the world ends
And the response	This is the way the world ends
Falls the Shadow	Not with a bang but a whimper
life is very long	

Обтанцюймо кактус колом
Кактус колом кактус колом
Обтанцюймо кактус колом
О п'ятій годині ранку.
Між думкою
Та дійсністю

Між наміром
Та дією
Падає Тінь
Це ж бо царство Твоє
Між задумом
Ітвором

Між почуттям
Та відгуком
Падає Тінь
Життя отаке довге
Між бажанням
І спазмом
Між можливістю
Та існуванням
Поміж суттю
Та між приниженням
Падає Тінь
То Королівство Твое
Для Тебе
Для Тебе то
Світ кінчається саме так
Світ кінчається саме так
Світ кінчається саме так
Не вибухом а вищанням.

19. Проаналізуйте сонет «Ozymandias» («Озимандія») П.Б. Шеллі в оригіналі та в перекладі В.Мисика

I met a traveler from an antique land,
Who said – «Two vast and trunkless legs of stone
Stand in the desert...Near them, on the sand,
Half sunk a shattered visage lies, whose frown,
And wrinkled lip, and sneer of cold command,
Tell that its sculptor well those passions read
Which yet survive, stamped on these lifeless things,
The hand that mocked them, and the heart that fed;
And on the pedestal, these words appear:
My name is Ozyrnandias, King of Kings,
Look on my Works, ye Mighty, and despair!
Nothing beside remains. Round the decay
Of that colossal Wreck, Boundless and bare
The lone and level sands stretch far away»

Я стрів мандрівника -й такі слова
Він мовив: «Статуя серед пустині
Стоїть розбита, поряд -голова
Пощерблена, і з уст її донині
Не стерся усміх владної гордині.
Як видно, добре скульптору були
Ті риси знані, що пережили
І руку майстра., й серце, що до зброї
Та гвалту прагло. Нижче - кілька слів:
«Я - Озимандія, я - цар царів,
А це -діла мої. Тремтять, герої!»
Навколо - пустка та руїни тінь.
Німі уламки статуї старої
Та безконечна мертва далечінь».

20. Проаналізуйте вірш Т. Гуда «November» («Листопад») в оригіналі та в перекладі С. Іващука

No sun - no moon!
No morn -no noon –
No dawn - no dark - no proper time
of day

No sky - no earthly view -
No distance looking blue -
No road - no street - no "t'other side
the way"
No end to any row -
No indication where the Crescents go -
No top to any steeple –
No recognition of familiar people!
No warmth, no cheerfulness, no healthful
ease,
No comfortable feel in any member-
No shade, no shine, no butterflies,
no bees.
No fruits, no flowers, no leaves, no birds
No - vember –

Ні сонця, ані місяця,
Ні дня, ані світанку,
Ні заходу; ні ранку,
Ні неба, ні землі,
Ні в голубій імлі
Не видно шляху-путівця,
Нема, дорога без кінця.
Веде тебе в нікуди,
По ній не ходять люди,
Ні ясний місяць не засвітить,
Ні радості, ані привіту
Усе завмерло, все мовчить,
Листочок не зашелестить,
Ані метелика, ні бджілки,
Нема ні пташечки на гілці,
Все спить,
Тихіше, не будіть.
Це листопад, йому простіть.

21. Проаналізуйте вірш П.Б.Шеллі «Hymn to Intellectual Beauty » («Гімн інтелектуальній красі») в оригіналі та в перекладі

The day becomes more solemn and serene
When moon is past : there is harmony

In autumn, and its sky
Which thro' the summer is not heard or seen.
As if it could not be, as if had not been
Thus let thy power , which like the truth
Of nature on my passive youth
Descended , to my onward life supply
Its calm , to one who worships thee,
And every form containing thee,
Whom , spirit fair ,thy spells did bind ,
To fear himself , and love all human kind.

Осінній полудень розлив у небі
Таку погожу тишу , чистоту,
Гармонію глибоку і пишноту,
Яких не являть полудні й липневі.
Мов стало до снаги таке цьому лиш дневі.
Як ти узяв мене в полон,
Природний мов бере закон,
Дай величавий план , мету святу
Життю , залюбленому в чари
Твої ,о Генію безхмарний,
Щоб прагнув я твоїх священних днів,
Боявся лиш себе ,а людство все любив.

**22 Проаналізуйте вірш Р.Бруера «If I Were the Wind » («Якби я вітром був»)
в оригіналі та в перекладі**

If I were, the wind. I'd sometimes be
Tornado and knock down trees -
But I wouldn't hurt people.
I'd fly around and talk to the birds,
I'd bring cold for me snowballs fights
In winter
And warmth to everyone in summer,
I would make the Powers dance
In the breeze.
I would be a friendly wind!

Якби я вітром став.

То, мов торнадо, сильним:
Я б людям школи не завдав.
Лиш розгойдав би гілля.
Я б облетів поля й ліси,
З пташками би порозмовляв,
А взимку б холод приносив
Для снігових забав.

**23. Проаналізуйте вірш Дж. Г. Байрон
«My soul is dark» («Мій дух як ніч») в оригіналі та в перекладі
В.Самійленка**

My soul is dark - Oh! quickly string
The harp I yet can brook to hear
And let thy gentle fingers fling
Its melting murmurs o'er mine ear
If in this heart a hope be dear,
That sound shall charm it forth again
If in these eyes there lurk a tear.
Twill flow, and cease to burn my brain.

Мій дух як ніч. О, грай скоріш
Я ще вчуваю арфи глас,
Нехай воркує жалібніш
І тішить слух в останній час.
Як ще надія в серці спить,
її розбудить віщий спів.
Як є сльоза, вона збіжить,
Поки мій мозок не згорів.

**24. Проаналізуйте вірш Дж. Г. Байрона «Vision of Belshazzar» («Валтасарове
видіння») в оригіналі та в перекладі Д.Паламарчука**

The king was an his throne.
The Satraps throng'd the hall;
A thousand bright lamps shone
O'er that high festival.
A thousand cups of gold,
In Judah deem'd divine –
Jehovah's vessels hold

The godless Heathen's wine.

На троні цар сидить,
Сьогодні учта в нього.
Сатрапів тлум шумить.
Горять вогні в чертогах.
З Єгови чаш давно
Священних в Іудеї,
Зухвало п'ють вино
Язичники Халдеї.

25. Проаналізуйте вірш Р. Бернса «My heart's in the Highlands» («Моє серце в Верховині») в оригіналі та в перекладі М. Лукаша

My heart's in the Highlands, my heart is not here;
My heart's in the Highlands a chasing the deer:
Chasing the wild deer, and following the roe;
My heart's in the Highlands, wherever I go.—
Farewell to the Highlands, farewell to the North;
The birth-place of Valour, the country of Worth:
Wherever I wander, wherever I rove.
The hills of the Highlands for ever I love.—
Farewell to the mountains high covered with snow
Farewell to the Straths and green vallies below:
Farewell to the forests and wild-hanging woods;
Farewell to the torrents and loud-pouring floods.-
My heart's in the Highlands, my heart is not here.
My heart's in the Highlands a chasing the deer:
Chasing the wild deer, and following the roe;
My heart's in the Highlands, wherever I go.—

Моє серце в верховині і душа моя,
Моя дума в верховині соколом буя,
Моя мрія в гори лине наздогін вітрам,
Моє серце в верховині, де б не був я сам.
Будь здорова, верховино, любий рідний край,
Хоч іду я на чужину, повернуся знов,
Моє серце в верховині і моя любов.
Прощавайте, сині гори, білії сніги,
Прощавайте, темні звори й світлії луги!

Прощавайте, пущі дикі й тіняві гаї,
Прощавайте буйні ріки й бистрі ручаї!
Моє серце в верховині і душа моя,
Моя дума в верховині соколом буя,
Моя мрія в гори лине наздогін вітрам,
Моє серце в верховині, де б не був я сам.

26. Проаналізуйте вірш Р. Бернса «A Red, Red Rose» («Моя любов – «рожевий квіт») в оригіналі та в перекладі М. Лукаша

O my Luve 's like a red, red rose,
That's newly sprung in June;
O my Luve's like the melodic
That's sweetly play'd in tune.
As fair art thou, my bonnie lass,
So deep in luvе am I:
And I will luvе thee still, my dear,
Till a' the seas gang dry;
Till the seas gang dry, my dear,
And the rocks melt wi' the sun;
And I will luvе thee still, my dear,
While the sands o'life shall run.
And fare thee weel, my only Luve!
And fare thee weel a while!
And I will come again, my Luve,
Tho' it were ten thousand mile.

Моя любов - рожевий квіт
В весінньому саду,
Моя любов - веселий спів.
Що з ним я в світ іду.
О як тебе кохаю я,
Єдина моя!
Тому коханню не зміліть,
Хоч висхнуть всі моря.
Нехай посхнуть усі моря,
Потануть брили скал,
А ти навек любов моя, -
Аж згасне сонця пал,
Прощай, прощай, мій рідний край,
Прощай, моя любов,

Та де б не був я, мила, знай-
Прийду до тебе знов!

27. Проаналізуйте вірш Е.А.По «Eldorado» («Ельдорадо») в оригіналі та в перекладі Г.Кочура

Gaily bedight,
A gallant knight,
In sunshine and in shadow,
Had journeyed long,
Singing a song,
In search of Eldorado.
But he grew old -
This knight so bold -
And o'er his heart a shadow
Fell, as he found
No spot of ground
That looked like Eldorado.

Молодий та стрункий.
Вершник мчав навпрошки,
В дощ і в спеку прямуючи радо;
їхав поночі й вдень,
Ще й співав він пісень, -
Прагнув землю знайти - Ельдорадо.

Стільки років блукав,
Що вже й сивий він став,
Вже утратив і силу, й принаду,
Скрізь об'їздити встиг,
Та в блуканнях отих
Не знайшов він землі Ельдорадо.

28. Проаналізуйте уривок з «Пісні Гарольда» в оригіналі та в перекладі Д.Паламарчука

A few short hours ,and he will rise
To give the morrow birth;
And I shall hail the main and skies ,
But not my mother earth.

Deserted is my own go hall,
Us hearth is desolate;
Wild weeds are gathering on the wall,
My dog howls at the gate.

По ночі знову ти зійдеш,
Народжуючи день.
Побачу небо ,даль без меж,
І стане пусткою мій дім,
Жилий схолоне дух.
І лиш на пустирі глухим
Завиє пес-мій друг.

29. Проаналізуйте вірш Джона Кітса «On the Grasshopper and Cricket» («Про коника та цвіркуна») в оригіналі та в перекладі Г.Кочура

The poetry of earth is never dead:
When all the birds are faint with the hot sun,
And hide in cooling trees, a voice will run
From hedge to hedge about the new-mown mead;
That is the Grasshopper's - he takes the lead
In summer luxury, - he was never done
With his delights; for when tired out with fun
He rests at ease beneath some pleasant weed.

Повік не вмере поезія землі:
Коли пташки, сховавшись від спекоти,
Знесилено припишкнуть у ГІЛЛІ, -
Прониже спів покоси й живоплоти.
То коник польовий. Його малі
Пісні бринять в розкоші літній поти.
Аж поки, навішавшись, ніби потай,
Хвилинку він спочине на стеблі,

30. Проаналізуйте уривок з вірша Е.А.По «The Raven» («Крук») в оригіналі та в перекладі Г.Кочура

Once upon a midnight dreary, while I pondered,
weak and weary,
Over many, a quaint and curious volume of forgotten

lore -

While I nodded, nearly napping, suddenly there came
a tapping,
As of some one gently rapping, rapping at my chamber
door -

"Tis some visiter," I muttered, "tapping at my
chamber door -

Only this and nothing more."

Ah, distinctly I remember it was in the bleak
December;

And each separate dying ember wrought its ghost upon
the floor.

Eagerly I wished the morrow; - vainly I had sought to
borrow

From my books surcease of sorrow - sorrow for the lost
Lenore -

For the rare and radiant maiden whom the angels name
Lenore -

Nameless here for evermore.

Опівнічною порою я над книгою старою

Силкувавсь наук прадавніх осягти таємну суть.

Аж куняв я, - так знемігся. Раптом стиха звук розлігся,
Мов легенький стук розбігся - тихий стук у двері чуть. —
Певно, гість, - пробурмотів я, - отже й стук у двері чуть,
Не інакше, гість, мабуть.

Ясно так запам'яталось: те в похмурім грудні сталось.

По підлозі тіней слалась миготлива каламуть.

Марно я тоді в суворій книзі прагнув збутись горя,

Щоб по втраченій Ленорі сум розвіяти, забуть.

Нині так ясну Ленору янголи на небі звать —

Тут її ім'я не чуть.

Література:

5. Бех П. Гармонія змісту й форми в поетичному перекладі. //Хай слово мовлено інакше.-К.,1989.
6. Жовтобрюх М.А. Мова української періодичної преси. – К., 1990.
7. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад. – М., 1989.
8. Комисаров В.Н..Теория перевода. – М., 1990.

9. Коптілов В.В. Першотвір і переклад. Роздуми і спостереження. - К., 1992.
10. Крупнов В.Н. В творческой лаборатории переводчика. – М., 1987.
11. Кундзвіч О. Дієзи в ключі. – К., 1986.
12. Мастерство перевода. – №11.– 1987.
13. Мирошниченко В.В. Декомпрессия при переводе художественного текста// Теорія і практика перекладу. –К., 1991.
14. Радчук В. Проблемы верности художественного перевода. – К., 1989.
15. Рильський М. Мистецтво перекладу. Радянський письменник. - К., 1995.
16. Толстой С.С. Как переводить с английского языка. – М., 1980.
17. Федоров А. Ще раз до питання про перекладність. //Хай слово мовлено інакше.-К., 1982. – с.3-18.
18. Федоров А. Искусство перевода и жизни литературы Л., 1983. – с.8-17.
19. Фёдоров .А.В. Введение в теорию перевода. – М., 1988
20. Флорин С. Муки переводческие. – М., 1986.
21. Швейцер А.Д. Теория перевода. Статус, проблемы, аспекты. – М., 1988.

Література країни, мова якої вивчається

The Dawn of English Literature: Anglo-Saxon Epic Poem 'Beowulf'.

English Literature of the Middle Age: Folk Song and Ballads; Romances.

Life and Creative Activity of Geoffrey Chaucer. "The Canterbury Tales" as a Comprehensive Panorama of Society and Daily Life in the Middle Age.

Elizabethan Age in English Literature: Lyric Poetry of Philip Sidney, Edmund Spenser, and William Shakespeare.

Elizabethan Age in English Literature: Poetic Drama of Christopher Marlowe and William Shakespeare.

The First Period of Shakespeare's Creative Activity: Histories and Comedies.

The Second Period of Shakespeare's Creative Activity: Tragedies.

The Third Period of Shakespeare's Creative Activity: Allegories.

English Literature of the 17th Century: Metaphysical Poetry (John Donne); Neoclassical Poetry (Ben Johnson).

Life and Creative Activity of John Milton.

The Rise and the Development of the Novel in the 18th Century: Daniel Defoe, Samuel Richardson, Henry Fielding, Laurence Stern.

English Literature of the 18th Century: Satires of Jonathan Swift and Alexander Pope.

English Literature of the 18th Century: Pre-Romanticism of Thomas Gray, Robert Burns, and William Blake.

Romantic Age in English Literature: the First Generation of Romantics (William Wordsworth, Samuel Taylor Coleridge).

Romantic Age in English Literature: the Second Generation of Romantics (George Gordon Byron, Percy Bysshe Shelley, John Keats).

The Novel in the Romantic Age: Historical Novel (Walter Scott); Gothic Novel (Marry Shelley); Novel of Manners (Jane Austen).

Victorian Age in English Literature: Social Realistic Novels of Charles Dickens, William Thackeray, and Charlotte Bronte.

Victorian Age in English Literature: Naturalism of Thomas Hardy; Aestheticism of Oscar Wilde; 'New Drama' of George Bernard Shaw.

English Literature of the First Half of the 20th century: Realistic Tradition in the Fiction of John Galsworthy, Katherine Mansfield, Herbert George Wells, William Somerset Maugham.

English Literature of the First Half of the 20th century: Modernist Fiction of James Joyce, Virginia Woolf, David Herbert Lawrence; Modernist Poetry of Thomas Sterns Eliot.

English Literature of the Second Half of the 20th century: Allegorical Novels of George Orwell, Philosophical Novels of William Golding and Iris Murdoch; Absurd Drama of Samuel Becket.

English Children's Literature: 'Alice's Adventures in Wonderland' by Lewis Carroll; 'Treasure Island' by Robert Luis Stevenson; 'The Jungle Book' by Rudyard Kipling; 'Harry Potter' by Joan Rowling.

American prose in the Early 19th Century: Washington Irving, Fenimore Cooper.

American Literature in the First Half of the 19th Century: Henry Longfellow, Edgar Poe.

American Literature in the Late 19th Century and the Early 20th Century: Mark Twain, O. Henry, Jack London, Walt Whitman.

American Literature between World War I and World War II: Theodore Dreiser, Francis Scott Fitzgerald, William Faulkner, John Steinbeck, Ernest Hemingway.

American Literature in the Second Half of the 20th Century: Jerome Salinger, Jack Kerouac, John Updike, Ken Kesey, Saul Bellow, Tennessee Williams.

Література:

1. Английская и американская литература: Курс лекций для школьников старших классов и студентов / Сост. Н.Л.Утевская. – СПб.: КОРОНА, 2002. – 384 с.

2. Англійська література: Навчальний посібник / Укладач С.В.Гапонова. – К.: “Знання”, 1998. –160 с.
3. Волосова Т.Д., Геккер М.Ю., Рогова В.В. Английская литература, – М.: Просвещение, 1984. – 451 с.
4. Позднякова Л.Р. История английской и американской литературы. – Ростов на Дону: «Феникс»,2002. – 320 с.
5. An Outline of English Literature / Ed. by G.C.Thornley and Gwyneth Roberts. – Longman, 2000.
6. An Outline of American Literature / Ed. by G.C.Thornley and Gwyneth Roberts. – Longman, 2000.
7. English Literature / Ed. by Anthony Burgess. – Longman, 2000. – 278 p. Леонова Н.И., Никитина Г.И. Английская литература 1890 – 1960: учебное пособие. – М.: Флинта, Наука, 1997. – 144 с.

Критерії оцінювання

Об'єкт контролю – рівень засвоєння теоретичних знань і оволодіння професійно-методичними уміннями, сформованими у здобувача вищої освіти в результаті вивчення основної іноземної мови (читання, переклад і аналіз тексту, монологічне висловлювання з теми), теорії та практики перекладу та літератури англomовних країн.

Форма контролю – співбесіда з екзаменаторами, членами екзаменаційної комісії, що передбачає відповідь здобувача вищої освіти на перше, друге, третє та четверте питання екзаменаційного білета.

При оцінюванні усної відповіді на четверте питання (монологічна розповідь за запропонованою темою) слід керуватися наступними критеріями:

Оцінка «**відмінно**» (23-25 балів) виставляється за:

- правильне та повне розкриття змісту матеріалу у зв'язку з поставленим комунікативним завданням;
- відповідність використання лексики у відповідності з поставленою комунікативною ситуацією;
- логічність та послідовність викладу матеріалу;
- уміння стилізувати, зіставляти, узагальнювати;
- уміння використовувати отримані теоретичні знання.

Оцінка «**добре**» (19-22 балів) виставляється за:

- правильне та повне розкриття змісту матеріалу у зв'язку з поставленим комунікативним завданням;
- відповідність використання лексики у відповідності з поставленою комунікативною ситуацією;
- логічність та послідовність викладу матеріалу;
- уміння стилізувати, зіставляти, узагальнювати;
- уміння використовувати отримані теоретичні знання;
- незначні, не грубі фактичні, граматичні помилки.

Оцінка «**задовільно**» (15-18 балів) виставляється за:

- знання і розуміння тільки основного програмового матеріалу;
- те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється тільки теоретичний матеріал, не наводяться влучні приклади;
- спрощений виклад матеріалу;
- суттєві помилки.

Оцінка «**незадовільно**» (0-14 балів) виставляється за:

- незнання і нерозуміння основного програмового матеріалу;
- спрощений виклад матеріалу;
- суттєві помилки
- нелогічність та непослідовність викладу матеріалу.

Критерії оцінювання другого питання з курсу «Теорія та практика перекладу»:

Оцінка «**відмінно**» (23-25 балів) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (4 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (4 бали);
- вільне володіння термінологією (4 бали);
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (4 бали);
- уміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (4 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (4 бали);
- бездоганне володіння англійською мовою (1 бал).

Оцінки «**добре**» (19-22) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (3-4 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу(3-4 бали) ;
- володіння термінологією(3-4 бали) ;
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (3-4 бали);
- уміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (3-4 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (3-4 бали).

Оцінки «**задовільно**» (15-18) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (2-3 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу(2-3 бали);
- володіння термінологією(2-3 бали);
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (2-3 бали);
- уміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (2-3 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (2-3 бали).

Оцінка «**незадовільно**» (0-14) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (0-3 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу(0-3 бали) ;
- володіння термінологією(0-2 бали) ;
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (0-2 бали);
- уміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (0-2 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (0-2 бали).

Критерії оцінювання знань з третього питання білету – аналіз вірша:

Оцінка «**відмінно**» (23-25 балів) виставляється за:

- 1) чітко і швидко знаходить інформацію у тексті, що відповідає основним питанням: що відбувається, де, коли, хто є учасниками подій, до чого приводить поведінка героїв. Логічно і послідовно будує власне розширене висловлювання використовуючи деталі тексту (5 балів);

2) правильно визначає головну ідею та тему тексту, формулює власну думку граматично правильно, обґрунтовує свою точку зору, спираючись на факти тексту, робить власні висновки з подій тексту та поведінки героїв, їх міркувань та вражень (5 балів);

3) володіє термінологією композиційного розподілу тексту, вміє безпомилково визначати всі структурні елементи, обґрунтовує вибір кожної частини, формулює власні думки чітко, граматично правильно орієнтується у тексті та його змісті (5 балів);

4) дає визначення будь-якому стилістичному прийому, швидко знаходить його у тексті, обґрунтовує використання стилістичних прийомів, використовує у власному мовленні синоніми, факти тексту (4-5 балів);

5) безпомилково визначає головних героїв, визначає взаємовідносини між героями та їх почуттями, вміє давати їм правильну характеристики цитатами з тексту, тобто володіє вміннями прямої та непрямої характеристики, висловлює власне ставлення до опису героїв, їх вчинків тощо (4-5 балів).

Оцінка «добре» (19-22) виставляється за:

6) логічно і послідовно будує власне висловлювання використовуючи деталі тексту. Чітко і швидко знаходить інформацію у тексті, що відповідає основним питанням: що відбувається, де, коли, хто є учасниками подій, до чого приводить поведінка героїв проте робить незначні лексико-граматичні помилки (4-5 балів);

7) правильно визначає головну ідею та тему тексту, обґрунтовує свою точку зору, спираючись на факти тексту, але припускає незначні лексико-граматичні помилки (4-5 балів);

8) володіє термінологією композиційного розподілу тексту, але допускає незначні помилки у знаходженні їх у тексті, вміє визначати всі структурні елементи, обґрунтовує вибір кожної частини, формулює власні думки, але робить незначні лексико-граматичні помилки (4-5 балів);

9) дає визначення будь-якому стилістичному прийому, швидко знаходить його у тексті, обґрунтовує використання стилістичних прийомів, використовує у власному мовленні синоніми, факти тексту, але робить незначні лексико-граматичні помилки (4 бали);

10) визначає головних героїв, визначає взаємовідносини між героями та їх почуттями, вміє давати їм характеристику, використовуючи цитати з тексту, тобто володіє вміннями прямої та непрямої характеристики, висловлює власне ставлення до опису героїв, їх вчинків тощо, але при цьому робить не грубі лексико-граматичні помилки (3-4 бали).

Оцінка «задовільно» (15-18) виставляється за:

11) знаходить інформацію у тексті, що відповідає основним питанням: що відбувається, де, коли, хто є учасниками подій, до чого приводить поведінка героїв проте робить значні лексико-граматичні помилки (3-4 бали);

12) має труднощі у визначенні та обґрунтуванні основної ідеї тексту та власних висновків, припускає значні лексико-граматичні помилки (3-4 бали);

13) погано орієнтується в термінології, робить помилки у визначенні структурних елементів, має труднощі в обґрунтуванні власних думок щодо кожної структурної частини твору, робить значні лексико-граматичні помилки (3-4 бали);

14) плутає визначення стилістичних прийомів та робить помилки у знаходженні їх у тексті (3 бали);

15) визначає головних героїв, використовуючи при цьому мову тексту, проте не вміє робити власних ґрунтовних висновків (3 бали);

Оцінка «незадовільно» (0-14) виставляється за:

- порушує логіку викладу матеріалу, не вміє використовувати факти та деталі тексту, обґрунтовувати власну точку зору, робить значні та грубі помилки, які впливають на розуміння змісту висловлювання (2-3 бали);

- визначає тему тексту, проте не може визначити головну ідею, не вміє обґрунтовувати власну точку зору та роботи висновки (1-3 бали);

- практично не володіє термінологією, помилково визначає структурні елементи та не вміє обґрунтовувати їх вибір, робить грубі лексико-граматичні помилки (1-2 бали);

- визначає деякі стилістичні прийоми, має труднощі у знаходженні їх у тексті, та не вміє обґрунтовувати їх використання (1-3 бали);

- визначає головних героїв, але характеризує їх, використовуючи при цьому тільки цитати з тексту, проте не вміє висловлювати власну точку зору (2 бали).

Критерії оцінювання четвертого питання з літератури англомовних країн:

«відмінно»: 23-25 балів – випускник вільно володіє матеріалом, самостійно оцінює окремі літературні явища, викладає матеріал логічно, послідовно, трансформує одержану інформацію, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції.

«добре»: 19-22 бали – випускник володіє матеріалом, самостійно буде послідовний, повний, логічно викладений текст, однак припускається окремих недоліків: здебільшого це відсутність виразної особистісної позиції чи належної її аргументації.

«задовільно»: 18-21 бал – випускник відповідає осмислено, самостійно, але при цьому володіє елементарними навичками аналізу літературних явищ, за

обсягом висловлювання сягає норми, його виклад загалом зв'язний, але відсутня самостійність суджень, їх аргументованість.

«незадовільно»: 1-14 балів – здобувач вищої освіти не дає чіткої відповіді, висловлювання є лише набором фраз, які між собою не поєднуються за змістом, є непослідовними, відсутні факти, важливі для розуміння думки.